

Horisontti 2020 -hankehakemus, mikä meni pieleen?

Luonuansuu Saija, Pitkänen Jari

2.3.2018 ::

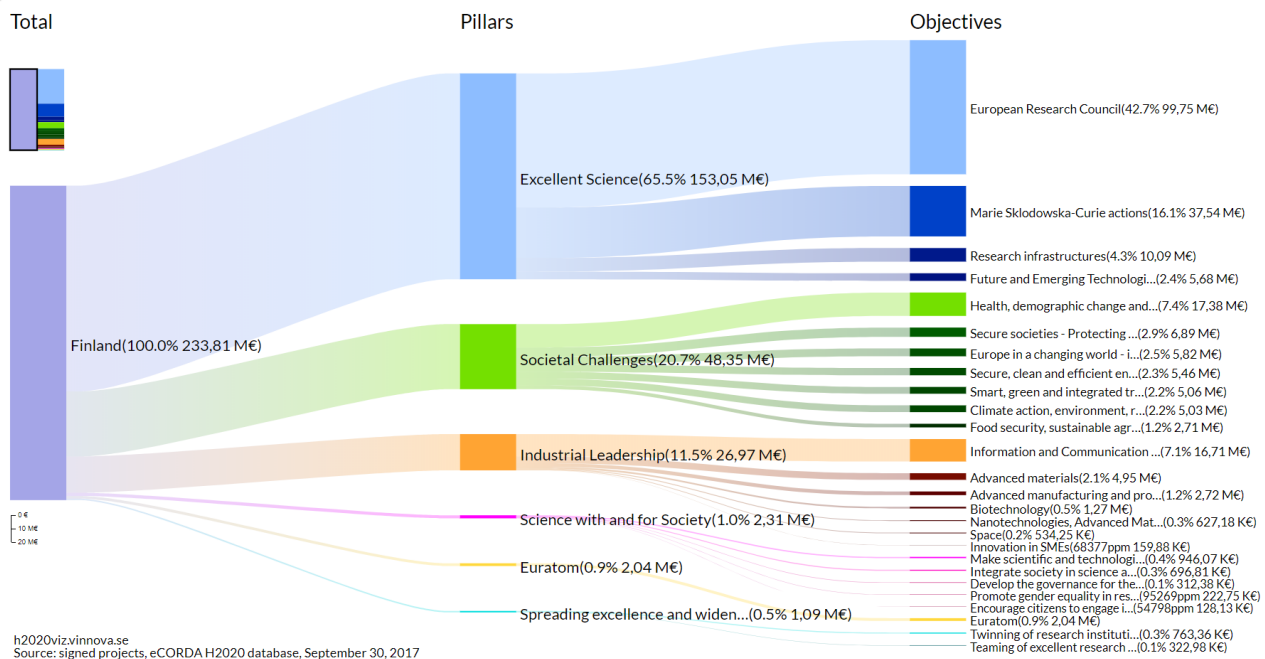
Kovasta ja intensiivisestä valmistelutyöstä huolimatta jää moni suunniteltu hanke ilman rahoitusta. ”Mikään ei harmita niin kuin turha työ”, sanoi metsätyömies, kun päivän aikana vaivalla kasaan saatu halkopino illalla kaatui. Olisiko mahdollista fokusoida valmistelua tai mitä voisimme oppia tulevia valmisteluja silmällä pitäen?

Jokaisella rahoituksella on omat hakujärjestelmät, kriteerit, säännöt ja menettelytavat. Erityisen haasteelliseksi on osoittautunut Horisontti 2020 -ohjelma. Tämän haasteen kanssa Oulun ammattikorkeakoulu (Oamk) ei ole yksin. Kilpailu Horisontti 2020 -rahoituksesta on kovaa. EU-tasolla keskimääräinen läpimenoprosentti on hiukan alle 15 %, Suomen tasolla noin 13 %. ^[1]

Suomeen on saatu noin puoli miljardia euroa Horisontti 2020 -ohjelman kautta ja tästä korkeakoulujen osuus on yhteensä yli 200 miljoonaa euroa ^[2]. Helsingin yliopisto ja Aalto-korkeakoulusäätiön osuudet yksin ovat yli 55 % koko Suomen korkeakoulujen Horisontti 2020 -rahoituksesta. Molemmat ovatkin sadan menestyneimmän organisaation listalla Euroopan tasolla.

Ammattikorkeakoulujen osuus on edelleen hyvin pieni. Korkeakoulujen hankkeista ammattikorkeakouluilla on noin 5 % osuus hankelukumäärässä ja noin 2,5 % osuus euroista. Keskimääräinen Horisontti 2020 -rahoitus ammattikorkeakoulujen hankkeissa on vajaa 300 000 euroa. Hankkeita on onnistunut saamaan yhteensä kahdeksan ammattikorkeakoulua.

Kuviossa 1 näkyy Suomen korkeakoulujen saama suora EU-rahoitus graafisena esityksenä. Suomen korkeakoulut ovat saaneet kaudella 2014–2020 rahoitusta yhteensä 233 miljoonaa euroa. Ohjelma jakaantuu pilareihin, joita ovat Huipputason tiede, Teollisuuden johtoasema ja Yhteiskunnalliset haasteet. Näiden lisäksi on Euratom-ohjelma, rahoitus komission yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) toiminnalle ja rahoitus Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) toiminnalle. Näiden alta löytyy teemoja, joihin hakemus ja rahoitus kohdistetaan.



KUVIO 1. Suomen korkeakoulujen Horisontti 2020 rahoitus ja sen jakautuminen pilareittain ja ohjelmittain [3] (kuviota suurenee klikkaamalla)

Horisontti 2020 -hankkeiden valmistelu vaatii aikaa, resursseja, oikea-aikaisuutta ja hyvän konsortion. Hankkeet ovat laajoja, usean toimijan yhteisiä ja niiden tulosten pitää olla Euroopan tasolla merkittäviä. Hanke-ehdotukset lähetetään suoraan Euroopan komissioon ja jokainen hakemus käy läpi ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioinnin. Yhtä hakemusta arvioi yleensä 3–5 asiantuntijaa.

Ennen kuin arvioijat pääsevät arvioimaan hankkeita tehdään komissiossa vähimmäisvaatimustarkistus:

- Hakemus on saapunut ajoissa.
- Osallistujia on riittävästi.
- Haettu rahoitus on työohjelman mukainen.

Tämän jälkeen hakemukselle määrätään arvioijat. Jokainen käy hakemuksen läpi itsenäisesti ja antaa sille pisteet. Horisontti 2020 -hakemukset arvioidaan kolmen kriteerin perusteella, jotka ovat:

1. erinomaisuus (tieteellinen ja innovaatioiden laatu) (Excellence),
2. vaikuttavuus (Impact) ja
3. hankkeen toteutus (Quality and efficiency of implementation).

Arviointien jälkeen arvioijat pitävät konsensuskokouksen ja määrittelevät yhteisymmärryksessä hakemuksen pisteet. Jotta hakemus etenisi rahoitettavien listalle, täytyy pistemäärän ylittää jokaisen kriteerin kohdalla määritellyn raja-arvon. Käytännössä pisteiden pitää olla hyvin lähellä maksimipistemäärää, jotta hankkeella on mahdollisuus päästä rahoitettavien listalle.

Kovasta kilpailusta huolimatta rahoitusta kannattaa hakea. Läpimeno vaatii erinomaisia hakemuksia, hyvä ei riitä. Hakemuksen valmistelu edellyttää kovaa ja pitkäjänteistä työtä. Ensikertalaisena kannattaa hakea partnerin roolissa ja kriittinen kohta on oikean konsortion löytäminen.

Oamk on ollut aktiivinen Horisontti 2020 -hakemusrintamalla. Se on ollut mukana yli 23 hakemuksessa, joista kolmessa koordinaattorin roolissa. Valitettavasti vielä yhtään kertaa hakemus ei ole mennyt läpi. Otimme kymmenen hankehakemuksen arvioinnit tarkempaan tarkasteluun ja etsimme, löytyykö niiden arvioinneista yhteisiä piirteitä. Tähän otantaan päädyttiin siitä syystä, että näiden kymmenen hankkeen arviointiraportit olivat saatavilla. Tutkimamme hankearvioinnit edustavat Oamkin kaikkia aloja ja ovat erilaisia keskenään.

Pistemäärät ylittivät raja-arvot 40 % hakemuksista. Kokonaispistemäärä vaihteli 6,5–13 välillä maksimipistemäärän ollessa 15. Kaiken kaikkiaan arvioijat olivat löytäneet jokaisesta hankehakemuksesta

enemmän hyvää kuin parannettavaa. Kritiikki kohdistui eri kriteereissä hyvin moniin erilaisiin asioihin, mutta arviointiraportteja tarkemmin tutkittaessa löytyi myös tiettyjä asioita, jotka toistuivat useamman hankehakemuksen kohdalla.

Kokosimme kommentteista kriteereittäin useimmin esille tulleet yhteen (taulukko 1), jotta tulevien hakemusten valmistelussa ne huomioitaisiin jo ennakoon.

TAULUKKO 1. Oulun ammattikorkeakoulun kymmenestä Horisontti 2020 -hakemuksesta kootut useimmin esille tulleet kommentit kriteereittäin

Kriteeri	Useimmin esiintyneet kommentit
Kriteeri 1: Erinomaisuus (Excellence)	Selkeimpänä puutteena koettiin tavoitteiden heikko kuvaus. Myös valittua metodologiaa pidettiin riittämättömänä tai jopa heikkona. Yksityiskohtien puute toiminnan kuvauksessa oli monessa hankehakemuksessa riittämätöntä ja liian suppeaa. Yhteistyökumppanit ovat hankkeissa erittäin tärkeitä, mutta heidän roolinsa kuvaus oli usein jäänyt epäselväksi. Se, kuinka eri sukupuolet huomioidaan hankkeessa ei tullut riittävästi esille hankehakemuksissa.
Kriteeri 2: Vaikuttavuus (Impact)	Vaikuttavuusindikaattorien kuvaus oli riittämätöntä tai ne eivät olleet tarpeeksi objektiivisia. Usein toistui myös se, että disseminaatiotoimenpiteet eli tulosten jakamiseen liittyvät toimet olivat riittämättömät tai liian suppeat. IPR-strategian käsittely ei ollut riittävän tarkkaa.
Kriteeri 3: Hankkeen toteutus (Quality and efficiency of implementation)	Tämän kriteerin yhteydessä arvioijat olivat selkeästi nostaneet esille puutteet riskien hallinnassa. Kritiikkiä herätti myös se, että yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien sitouttamista ei ollut esitetty vakuuttavasti eikä johtajuutta ja partnereiden rooleja oltu esitetty riittävän selkeästi. Mielenkiintoinen kritiikin kohde oli myös se, onko hanke liian kunnianhimoinen, riittääkö konsortion tietotaito toteuttamaan sen.

Myös positiivisia kommentteja löytyi paljon. Tässä koosteena muutamia huomioita onnistumisista:

- Työsuunnitelma on erittäin hyvin perusteltu ja sen työpaketit ovat hyvin integroituja.
- Hanke-esitys on jäsennelty hyvin ja sen tavoitteet ovat pääosin hyvin määriteltyjä.
- Hanke-esityksen kokonaiskonsepti on uskottava.
- Esitys määrittelee hyvin työohjelman mukaiset odotettavissa olevat oleelliset vaikutukset.
- Hankkeen hallinnointi on hyvin uskottavasti organisoitu.
- Konsortion kokoonpano on erittäin hyvä. Se kattaa hyvin suunnitellun toiminnan, eri kompetenssit sekä maantieteellisen jakautumisen.
- Tehtävien jako partnereiden kesken noudattaa johdonmukaisesti heidän erikoisosaamistaan.
- Esityksen tavoitteet vastaavat kuulutusta.
- Kuulutuksessa toivotut vaikutukset on otettu esityksessä hyvin huomioon.
- Tulosten kaupallinen hyödyntäminen on kuvattu yksityiskohtaisesti.
- Konsortio koostuu hyvin toisiaan täydentävistä partnereista.
- Työsuunnitelma on ytimekäs ja johdonmukainen.
- Hankkeen ajankohtaisuus on hyvin perusteltu.
- Työsuunnitelma on vakuuttava. Hankkeen eri osat sopivat toistensa kanssa yhteen.
- Esitys tuo hyvin esille ne asiat, jotka ovat relevantteja yhteistyökumppaneille.
- Suunnitellut toiminnot ovat vakuuttavia.
- Työnjako eri partnereiden kesken sopii hankkeen tavoitteisiin hyvin.
- Hankkeen hallinto on vahva.
- Esityksessä on tunnistettu hyvin relevantit kohderyhmät ja heidän tärkeimmät tarpeensa samalla kun kommunikointi eri yhteistyökumppaneiden kanssa on hyvin suunniteltu.
- Hanke-esitys tukeutuu oleellisimpaan uusimpaan tutkimukseen.
- Valittu metodologia tukee hankkeen esitettyjen tavoitteiden saavuttamista.
- Hanke on kunnianhimoinen johtuen partnereiden, yhteistyökumppaneiden ja toiminnan suuresta määrästä.
- Hankkeen perusta on poikkitieteellinen tutkimus, joka mahdollistaa useiden erilaisten näkökulmien kehittämisen ja integroinnin.
- Esityksessä kuvatut vaikutukset vastaavat kuulutuksessa esitettyjä toivottuja vaikutuksia. Ne on myös kuvattu selkeästi suhteessa tavoitteisiin.
- Konsortiossa on tarvittava tieteellinen ja tekninen tietotaito hankkeen toteuttamiseen.

Oamkin on tulevana vuosina löydettävä uusia ja samalla usein myös haastavampi rahoituskanavia. Hankevalmistelua pitää fokusoida ja miettiä, mihin valmistelupanoksia käytetään. Horisontti 2020 -ohjelman jälkeen tulee uusi puiteohjelmakausi 9. Sitä kohden mentäessä hakemusten laatua on nostettava erinomaiselle tasolle. Seuraavalla rahoituskaudella vuodesta 2021 eteenpäin tutkimukseen ja opiskelija- sekä henkilöstövaihtoihin liittyvästä rahoitukseen ei tule kohdistumaan leikkauksia, mikäli uskomme LAB-FAB-APP raportin suosituksia ^[4]. Nyt on siis aika hankkia lisää osaamista suorien EU-rahoitusten osalta. Hankevalmistelun pitää olla ammattimaista ja oikea-aikaista. Meille tärkeissä asioissa pitää olla liikkeellä ajoissa. Työohjelmiin tulee tutustua kunnolla ja pyrkiä mukaan menestyviin konsortioihin, tutustua menestyneisiin partnereihin ja hakeutua heidän kanssaan aktiiviseen yhteistyöhön.

Horisontti 2020 -ohjelmasta löytyy hyvää tietoa netistä esimerkiksi seuraavista osoitteista:

- [Mistä H2020 rahoituksessa on kyse?](#)
- [LAB - FAB - APP](#)
- [Horizon 2020 Evaluation](#)
- [Hyvällä hakemuksella hyvät mahdollisuudet menestyä H2020-kilvassa](#)

Lisätietoja ja mielenkiintoisia tilastoja Horisontti 2020 -ohjelmaa koskien löytyy osoitteesta: <http://h2020viz.vinnova.se/>. Osoitteen takana olevasta tietopankista saa haettua tiedot hanketasolle saakka. Eli sitä kannattaa hyödyntää, kun etsii menestyviä hanketoteuttajia.

Lähteet

1. [^Horisontti 2020. 2017. Hyvällä hakemuksella hyvät mahdollisuudet menestyä H2020-kilvassa. EU:n tutkimus- ja innovaatio-ohjelmat. Hakupäivä 26.1.2018.](#)
<https://www.tekes.eu/ajankohtaista/uutiset-2017...>
2. [^Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Korkean tason ryhmä: Horisontti 2020 -ohjelma on ollut vaikuttava, tutkimuksen lisärahoitus tarpeen. Helsinki. Hakupäivä 26.1.2018.](#)
http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher...
3. [^h2020viz.vinnova.se. 2017. Signed projects, eCORDA H2020 database, September 30. Hakupäivä 26.1.2018.](#)
<http://h2020viz.vinnova.se/#/country?countryNames=%5B%22Finland%22%5D>
4. [^European Commission. 2017. LAB - FAB - APP. Investing in the European future we want. Report of the independent High Level Group on maximising the impact of EU Research & Innovation Programmes. European Commission, Brussels. Hakupäivä 26.2.2018.](#)
<http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive...>

Näin viittaat tähän julkaisuun

Luonuansuu, S. & Pitkänen, J. 2018. Horisontti 2020 -hankehakemus, mikä meni pieleen? ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 10. Hakupäivä xx.x.2018. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201803013637>.

Metatiedot

Nimeke: Horisontti 2020 -hankehakemus, mikä meni pieleen?

Tekijä: Luonuansuu Saija; Pitkänen Jari

Aihe, asiasanat: arviointi, Euroopan unioni, hakemukset, Horisontti 2020, rahoitus

Tiivistelmä: Kovasta ja intensiivisestä valmistelutyöstä huolimatta jää moni suunniteltu hanke ilman rahoitusta. Jokaisella rahoituksella on omat hakujärjestelmät, kriteerit, säännöt ja menettelytavat. Erityisen haasteelliseksi on osoittautunut Horisontti 2020 -ohjelma, johon Oulun ammattikorkeakoulu on hakenut 23 kertaa ilman läpimenoa.

Horisontti 2020 -hankehakemukset lähetetään suoraan Euroopan komissioon, missä ne käyvät läpi

ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioinnin. Arvioinnin perusteena on kolme kriteeriä: erinomaisuus, vaikuttavuus sekä hankkeen toteutus. Jotta hanke etenisi rahoitettavaksi tulee sen saada eri kriteereissä käytännössä liki maksimipistemäärä.

Oulun ammattikorkeakoulussa analysoitiin kymmenen hakemuksemme arvoinnit. Näistä arvioinneista koottiin kriteereittäin yleisimmin esiintyneet puutteet, jotta niitä ei esiintyisi tulevissa hakemuksissa. Samalla listattiin myös arvioinneissa esille tuodut positiivisia asiat edelleen huomioitavaksi.

Tulevina vuosina on löydettävä uusia ja samalla usein myös haastavampi rahoituskanavia. On oltava liikkeellä ajoissa sekä pyrittävä mukaan menestyviin konsortioihin. Menestyviin partnereihin tutustuminen ja yhteistyö heidän kanssaan on ensiarvoisen tärkeää.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2018-03-02

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201803013637>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.